30/12/2019

Ο “Γέροντας των Πολυτέκνων” για τον Μεγάλο Βασίλειο

/ Ορθόδοξες Προβολές

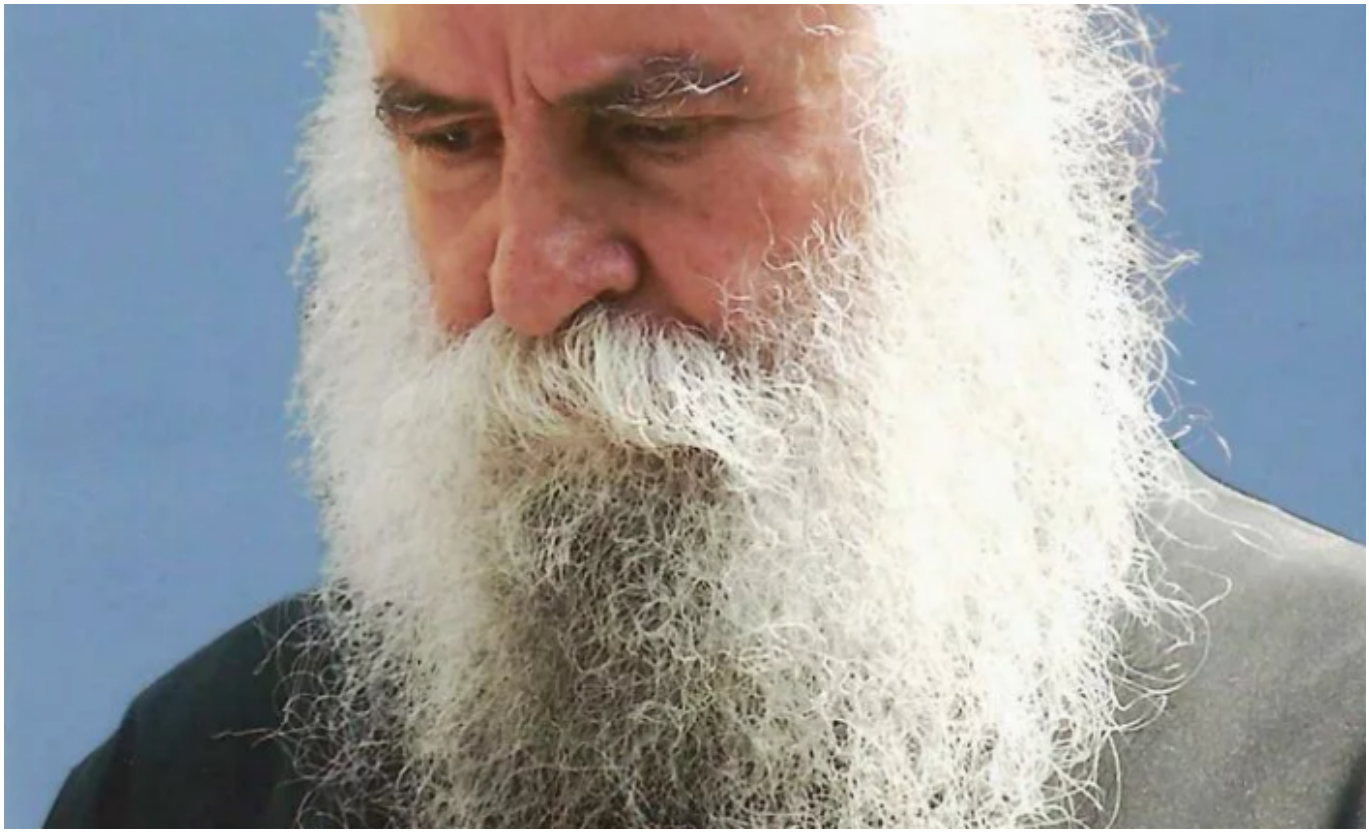

Για τον μακαριστό π. Νικόδημο Μπιλάλη, Ιδρυτή της Πανελλήνιας Ένωσης Φίλων των Πολυτέκνων, τον “Γέροντα των Πολυτέκνων”, τον “παππούλη”, όπως τον αποκαλούσαν, έχουν γίνει, από την κοίμηση του, πολλές αναφορές στο Περιοδικό της Π.Ε.ΦΙ.Π., στο δικό του Περιοδικό, γιατί δική του ήταν η σύλληψη της ιδέας αλλά και η υλοποίηση της (το 1ο Φυλλάδιο κυκλοφορήθηκε το 1978), καθώς, έως την κοίμησή του, είχε εκδόσει 141 τεύχη, ως συντάκτης και επιμελητής του.

Εδώ, στη μνήμη του παππού, επιλέχθηκε ένα κείμενο του επίκαιρο, αν και γράφτηκε πριν από 53 περίπου χρόνια, όταν ο π. Νικόδημος ήταν λαϊκός.

Ο τότε Βασίλειος είχε μεταφράσει και σχολιάσει τον σπουδαίο λόγο του Αγίου και Μεγάλου Βασιλείου: «Πρὸς τοὺς Νέους, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων» (PG 31, 563–590). Το κείμενο που παρατίθεται από το περιοδικό της Π.Ε.ΦΙ.Π. (Οκτώβριος – Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2019) είναι απόσπασμα από τα Προλεγόμενα του π. Νικοδήμου και αναδημοσιεύεται λόγω και της επικείμενης

εορτής (1η Ιανουαρίου) αυτού του κορυφαίου Αγίου της Πίστεώς μας.

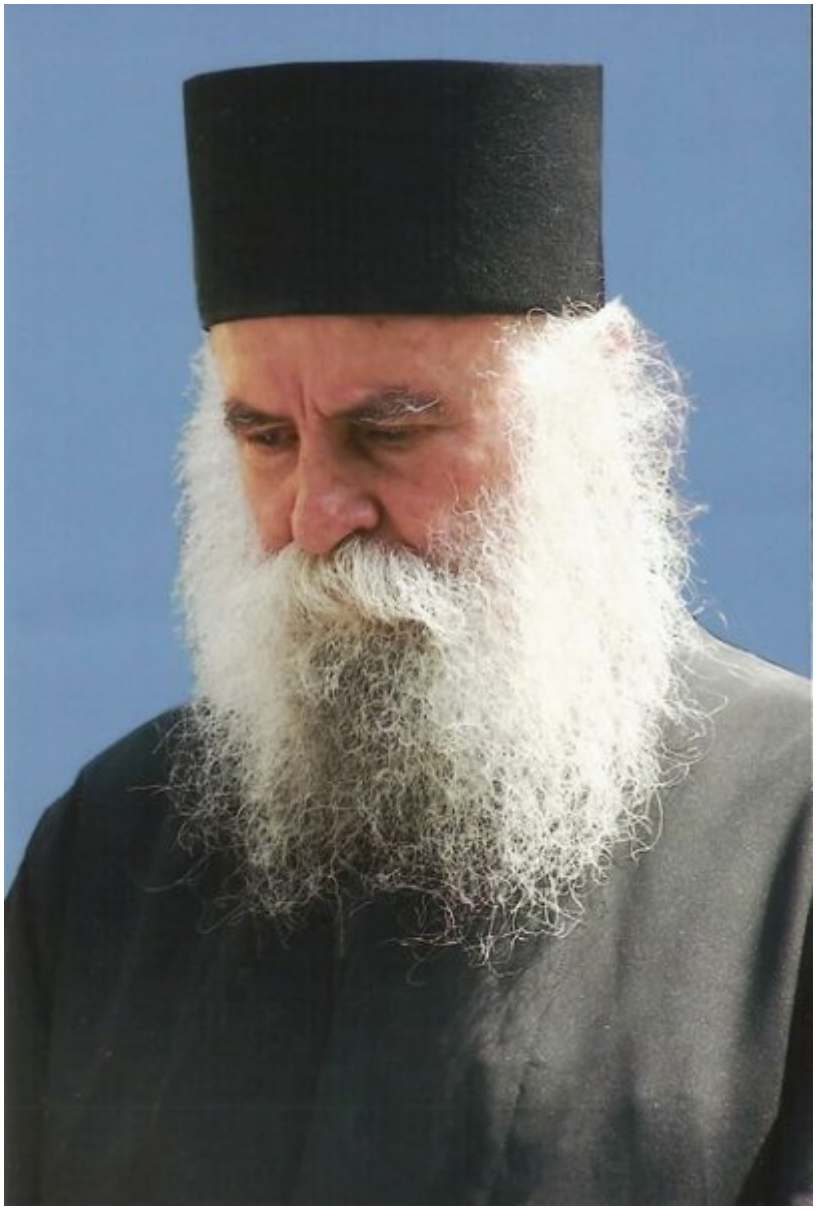

Μέγας Βασίλειος: «Τὸ μυρίπνοο ἄνθος τοῦ Παραδείσου»!

Μεγάλου Βασιλείου, «Πρὸς τοὺς Νέους ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων», Εἰσαγωγή-Κείμενο-Μετάφραση-Σχόλια ὑπό τοῦ Βασιλείου Γ. Μπιλάλη, θεολόγου καθηγητοῦ, ἐκδ. «Γρηγόρη», Ἀθήνα 1966 (σ.σ. 128). Τό ἀπόσπασμα αὐτό βρίσκεται στίς σελ. γ΄-δ΄. 6

Ἀνάμεσα στά «μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου» τῆς Ἐκκλησίας, «τῶν ἁγίων Πατέρων τὸν χορόν», ἀναμφισβήτητα ὁ Μ. Βασίλειος εἶναι ὁ πάλλευκος κρίνος καί «τῆς ροδωνιᾶς τό ἄνθος» (=τῆς τριανταφυλλιᾶς τό λουλούδι)· ἤ, ὀρθότερα, ὁ

ἴδιος καί μόνος εἶναι ἕνας γοητευτικός «λειμών», μέ χαρακτηριστικό του βέβαια καί τήν ὄμορφη ἀνθοφορία, ἀλλά προπάντων μέ τῶν «φυτῶν οἰκείαν ἀρετὴν τοῖς καρποῖς βρύειν ὡραίοις» (τῶν φυτῶν ἡ τελειότης στό εἶδος τους εἶναι νά βγάζουν ὡραίους καρπούς).

Εἶναι εὐτύχημα πού εἰδικά γιά τό Μ. Βασίλειο ὑπάρχουν καί στήν ἑλληνική γλώσσα, πού τόσο ἐκεῖνος ἐτίμησε κι ἐξύψωσε, ἀρκετές μελέτες καί ἐργασίες μέ καθαρά ἐπιστημονικό χαρακτή ρα ἤ καί ἐκλαϊκευτικό. Εἶναι ὡστόσο πολύ λίγες οἱ ἐργασίες πού θά μποροῦσαν νά κάμουν γνωστό καί προσιτό τόν «Προστάτη τῆς Παιδείας» στούς «προστατευομένους» του, τούς μαθητές καί σπουδαστές. Στόν πανεπιστημιακό χῶρο δέν εἶναι ἀσυνήθιστο φαινόμενο φοιτητές νά γνωρίζουν μέχρι τήν ἡμέρα τῶν ἐξετάσεων μόνο «ἐξ ὀνόματος» τόν καθηγητή τους καί ἀντίστροφα· ὑποτίθεται πάντως πώς τήν ἡμέρα ἐκείνη ὁ φοιτητής ἔχει, ἔστω καί πρόχειρα, μελετήσει τό μάθημα—τή «διδασκαλία» τοῦ καθηγητῆ του.

Ἀντίθετα, γιά τήν Ἑλληνική Παιδεία, πλήν τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας, ἡ «γνωριμία» μέ τούς Πατέρες γενικά, ἀλλά καί εἰδικά τούς Τρεῖς Ἱεράρχες, «τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας» καί «οἰκουμενικοὺς διδασκάλους», παραμένει «ψιλῷ ὀνόματι»! Δέν εἶν’ ἁπλῶς κρίμα, ἀλλ’ εἶναι δυστύχημα μέ βαρειές συνέπειες γιά τήν Ἑλληνική Παιδεία καί τήν Πατρίδα ἡ ἄγνοια τῶν Πατέρων.

Τά «ἑλληνικά ἰδανικά» μόνα τους, ὅσο κι ἄν εἶναι «τίμια», χωρισμένα ἀπό τό θρησκευτικό βάθος καί τήν πνοή του, μπορεῖ νά «μορφώνουν» σ’ ἕνα βαθμό, μά δέν μποροῦν νά ἐμπνεύσουν ἠθικό βίο ἀνώτερο καί προπαντός δέν λυτρώνουν. Ἔχουν ἀνάγκη ἀπ’ τό «Πνεῦμα τὸ ζωοποιοῦν» (Ἰωάν. 6, 63). Ἄς μᾶς συγχωρήσουν οἱ συνάδελφοι θεολόγοι προπάντων τήν τροποποίηση κι ἐφαρμογή τοῦ «Ἀναβαθμοῦ» καί στήν ἑλληνική Γραμματεία: «πατερικῷ πνεύματι πᾶσα γραφὴ ἑλληνικὴ ζωοῦται καὶ καθαίρεται καὶ ὑψοῦται καὶ λαμπρύνεται... μυστικῶς». Κι αὐτή τή «ζωοποίηση» τήν ἔκαμαν οἱ Πατέρες καί προπάντων οἱ Καππαδόκες...

Ἔτσι, ἕνας Ἔρασμος δέν βρίσκει ἀντάξιο πρός τό Μ. Βασίλειο Ἕλληνα ρήτορα γιά σύγκριση. Κι ἕνας πάλι ἀπ’ τούς μεγαλύτερους φιλολόγους καί παιδαγωγούς τοῦ αἰώνα μας, ὁ Werner Jaeger*, ἔκαμε ἔργο τῆς ζωῆς του τήν κριτική ἔκδοση τοῦ ἔργου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μ. Βασιλείου, τοῦ «φιλοσοφικώτερου» τῶν Πατέρων καί «μυστικώτατου» Γρηγορίου Νύσσης. Ἄλλωστε, –χιλιοειπωμένο, ἀλλά καί μυριοξεχασμένο!– «πᾶσα γραφὴ ἑλληνική» μᾶς παραδόθηκε «χειρὶ τῇ τῶν Πατέρων», τῶν παλαιῶν καί τῶν νεωτέρων, τῶν «καλογέρων» βέβαια, πού τόσο «φανατικά», εὐτυχῶς ἀκόμα, κάθονται καί φυλᾶνε τά χειρόγραφα καί τούς κώδικές μας...!

Τό χριστιανικό καί τό πατερικό πνεῦμα ὅμως εἶναι αἰσιόδοξο. Κι ὅταν ἀκόμα

«δακρύζη» μπρός στό νεκρό, ὁραματίζεται τήν Ἀνάσταση καί ἀτενίζει τήν αἰωνιότητα. Μέ τέτοιαν ἐλπίδα καί πίστη εἶναι πάντα καιρός καί τά κενά νά πληρώνωνται καί «τοῖς ἔμπροσθεν» νά ἐπεκτεινώμασθε (Φιλιπ. 3, 14).

* Ὁ Βέρνερ Γιαῖγκερ (Werner Jaeger, 1888–1961) ἦταν κλασσικός φιλόλογος, φιλόσοφος τῆς ἱστορίας καί τῆς παιδείας. Ὑπῆρξε ἀρχηγός τῆς κίνησης τοῦ τρίτου ἀνθρωπισμοῦ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ – ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019 ΤΗΣ Π.Ε.ΦΙ.Π.

Ὅποιος ἐπιθυμεῖ νά γνωρίσει καλύτερα τόν ἀείμνηστο π. Νικόδημο, μπορεῖ νά προμηθευτεῖ ἀπό τήν Π.Ε.ΦΙ.Π. τή σύντομη Βιογραφία του (ΕΠΟ, ἀρ. τ. 143/2014), ἀλλά καί νά τή διαβάσει στό διαδίκτυο (http://pefip.gr/wp-content/uploads/2014/09/teyxos-143outline1.pdf)